

BARIŞ BIÇAKÇI
Dünyaya Yeni Gelen Okurlar İçin

BARIŞ BIÇAKÇI 1966'da Adana'da doğdu. Hüseyin Kıyar ve Yavuz Sarıalioglu ile birlikte Ocak 1994 ve Ekim 1997'de iki şiir kitabı yayımladı. İletişim Yayınları'nca yayımlanan kitapları: *Herkes Herkesle Dostmuş Gibi* (2000), *Veciz Sözler* (2002), *Aramızdaki En Kısa Mesafe* (2003), *Bizim Büyük Çaresizliğimiz* (2004), *Baharda Yine Geliriz* (2006), *Bir Süre Yere Paralel Gittikten Sonra* (2008), *Sinek İstiraklarının Müellifi* (2011), *Seyrek Yağmur* (2016), *Kurbağalara İnaniyorum* (2016, Behçet Çelik ve Ayhan Geçgin ile birlikte), *Tarihî Kıvrıntılar* (2019), *Doğum Lekesi Gibi Bir Gülümseme* (2021), *Dünyaya Yeni Gelen Okurlar İçin* (2024).

İletişim Yayınları 3475 • Çağdaş Türkçe Edebiyat 623

ISBN-13: 978-975-05-3743-1

© 2024 İletişim Yayıncılık A.Ş. / 1. BASIM

1. Baskı 2024, İstanbul

EDITÖR Tamlı Bora

KAPAK TASARIMI Ali Osman Coşkun

KAPAK Suat Aysu

KAPAKTAKİ ESER Münevver Biçakçı

UYGULAMA Hüsnü Abbas

DÜZELTİ Berkay Üzüm

BASKI Ayhan Matbaası · SERTİFİKA NO. 44871

Mahmutbey Mahallesi, 2622. Sokak, No: 6/31 Bağcılar 34218 İstanbul

Tel: 212.445 32 38 • Faks: 212.445 05 63

CILT Güven Mücellit · SERTİFİKA NO. 45003

Mahmutbey Mahallesi, Devekaldırımı Caddesi, Gelincik Sokak,

Güven İş Merkezi, No: 6, Bağcılar, İstanbul, Tel: 212.445 00 04

İletişim Yayınları · SERTİFİKA NO. 40387

Cumhuriyet Caddesi, No. 36, Daire 3, Seyhan Apartmanı,

Harbiye Mahallesi, Elmadağ, Şişli 34367 İstanbul

Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58

e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

BARIŞ BIÇAKÇI

Dünyaya Yeni Gelen Okurlar İçin

AYŞE, HALİS BEY ile çeviri bürosuna gittiği günlerden birinde tanıştı. Bunaltıcı bir yaz öğlesiydi. Ayşe'nin tansiyonu düştü. Büronun merdivenlerini çıkarken gözü karardı, yığıldı kaldı. Halis Bey hafifçe eğilip “İyi misiniz?” diye sordu, bürodaki işini halletmiş aşığıya iniyordu. Ayşe yaşlı adamdan yayılan yeni açılmış kurşunkalem kokusunu aldı, içini bir güven duygusu kapladı. Tansiyonunun düştüğünü söyledi. Halis Bey omzuna çapraz astığı çantasından küçük bir kraker paketi çıkarırken, “Birkaç kraker atın ağzınıza, iyi gelir,” dedi. “İhtiyaten yanımda taşıyım, bazen benim de tansiyonum ya da şekerim düşer.”

Çeviri bürosu Kızılay'da, üç katlı eski bir binadaydı. Çevirmenlerin ücretlerini almak için büroya uğramaları gerekiyordu. Büro sahibi ücretleri elden, nakit olarak vermeyi tercih ediyordu. Epey şişman, paspal bir adamdı. Ayşe'yi görünce oturması için hemen bir sandalye gösteriyor, sonra bilgisayardaki ödeme dosyasını dikkatle inceliyor, boğuk bir sesle teşekkür ediyor, en sonunda da ayağa kalkıp pantolonunun cebinden bir tomar para çıkarıyordu. Tomardan ayırdığı birkaç banknotu uzatırken kolunu hep hızla yukarıdan aşağı indiriyordu. Böylece olduğundan daha cömert görünüyordu.

Ayşe büro sahibinin sesinin çok şişman olduğu için boğuk çık-tığını söylediğinde Halis Bey güldü. Büronun birkaç bina ötesin-deki bir kahvehanede oturuyorlardı, krakerler ve ayran Ayşe’yi biraz kendine getirmişti. “Bense çevirmenlere hak ettikleri parayı vermediği için sesinin kısıldığını düşünmüştüm,” dedi Halis Bey, “mahcubiyetten yani.” Bu kez Ayşe güldü. Halis Bey’in düşünce biçimi hoşuna gitmişti. İnsanın üzeri örtülü yanlarını ortaya çı-ıkararak bakış açıları Ayşe’nin hoşuna gidiyordu.

Büro sahibinin dedikodusunu yaptılar. Ayşe adamla bir alışve-riş merkezinde karşılaşmalarını anlattı. Adam, eşi ve çocuğu hep birlikte dondurma yiyorlardı. Ayşe’yi eşine “büromuzun eleman-larından” diye tanıtmış, elini samimilermiş gibi kuvvetlice sık-mıştı. Eşi adamın tersine son derece zayıf, bakımlıydı, üstelik epey gençti. Ayşe’yle pek ilgilenmemişti, gözü mağazaların vit-rinlerindeydi. Çocuk dondurmasıyla meşguldü. Dondurma eline aktığında büro sahibi hemen bir ıslak mendille çocuğun elini sil-miş, başını okşamıştı. Bu babacan tavır Ayşe’yi şaşırtmıştı. “Tu-haf bir adam,” dedi Ayşe. Halis Bey de büroda, adamın arkasın-daki duvarda asılı duran Gauguin röprodüksiyonunu her gördü-ğünde yadırgadığını söyledi: “Ya o resim ya da büro sahibi yan-lış yerde, diye düşünüyorum. Resimle adam arasında beni huzur-suz eden bir uyumsuzluk var. Belki resim önde büro sahibi arka-da olmalı.” Halis Bey kendi söylediğine güldü. Ayşe’nin resimle ilgili hiçbir fikri yoktu, dikkat etmemişti.

O günden sonra Halis Bey’le büroda karşılaştıklarında kahve-haneye gidip sohbet etmeye başladılar. Birbirlerine yaşlarını sor-mamışlardı. Halis Bey Ayşe’yi genç bir kadın olarak görüyordu, mesafeliydi. Ayşe de onu yaşlı bir adam olarak görüyordu, hepsi o kadar. Çeviri bürosu bir çeşit düşünler evi olduğundan, birbir-lerine asıl mesleklerini, nereden düştüklerini sordular. Halis Bey elektrik mühendisiydi, yıllarca mesleğini yapmıştı. Emekli olun-ca bir arkadaşının yönlendirmesiyle Almanca teknik çeviriye baş-lamıştı. Ayşe’ye kalırsa, Halis Bey paraya ihtiyacı olduğu için de-

ğil, oyalanmak ya da melekelerini yitirmemek için çeviri yapıyordu; ama bunu söylemeyecek, geçim derdiyle canını dişine takarak çeviri yapanları rencide etmek istemeyecek kadar kibar, halden anlayan biriydi. Ayşe peyzaj mimarlığı okuduğunu, mesleğini hiç yapmadığını anlattı. “Ama hayatımdan memnunum, çeviri yapmayı seviyorum,” dedi, “dille, sözcüklerle uğraşmak hoşuma gidiyor.” Çantasından bir kitap çıkarıp masanın üzerinden Halis Bey’e uzattı. “İlk kitabım... Öykü kitabı,” diye açıklamak gereği duydu. Sesi boğuk çıktı. Kitabın bir ilk kitap olmasına rağmen ses getirdiğini, ödül aldığını ve iki sene içinde üçüncü baskıyı yaptığını söylemedi.

Birkaç hafta sonra, yine bir kahvehane sohbeti sırasında Halis Bey Ayşe’ye kitabını okuduğunu, kendisinin de bir ansiklopedi yazmak istediğini söyledi. “Şahsi bir ansiklopedi,” dedi. Ayşe yaşlı adamın bu isteğini züppece buldu, öyküleri hakkında hiçbir şey söylememesine bozuldu. Hayatın sırrına erdiğini düşünen benmerkezci erkeklerden biri daha, diye düşündü, bilgisiyle herkesin gözünü kamaştıracağını sanıyor. Ama böyle düşündüğü için hemen rahatsız oldu. Çünkü Halis Bey hiç de öyle biri değildi. Konuşmalarında, tavırlarında hep bir acemilik, hep bir hata yapma endişesi vardı. Bürodan kahvehaneye yürürken bile adımlarını tereddütle atıyordu, yürümeyi yeni öğrenmiş gibi. Yürümek hakkında çok az şey biliyormuş gibi.

“Dokuz yaşındaydım,” diye anlatmaya başladı Halis Bey. “Okul yaz tatiline girmişti, öğle vakti evde sıkıntıdan patlıyordum. Tek ciltlik çocuk ansiklopedisini önüme açıp resimlerine bakmaya başladım. Fransa’da kayalıkların üzerine inşa edilmiş bir şato, dudaklarını sarkıtmış bir balık, lüleli beyaz peruğuyla bir Alman besteci, okyanusun ortasında bir volkanik ada, bacalarından duman çıkan bir petrol rafinerisi, Kenya’da yaşayan bir kabile, küçük sarı çiçekleriyle bir çalı... Bunların hepsi o yaz öğlesi tam o saatte bir araya gelmişti. Ama ben orada değildim! Her şey her an benim olmadığım bir yerde yaşanıyordu ya da çoktan yaşan-

mıştı... Elime bir makas aldım, bir Etrüsk heykelini ansiklopediden özenle kestim.”

Hatıranın derinliği ve berraklığı Ayşe’yi etkiledi. Dinledikleri gözünde canlandı. Kişisel bir ansiklopedi yazma fikrinin gerisinde bu çocukluk hatırası olsa gerek, diye düşündü. Halis Bey, ömrünün başında hissettiği üveyliği ömrünün sonuna doğru gidermek, içinde kendisinin de olduğu bir ansiklopedi yazmak istiyordu. “Doğrusu,” dedi Halis Bey, “tek bir ansiklopedi maddesi bile olmaz benden, öyle bir ömür sürmedim. Ama hayatıma giren insanlardan mütevazı bir ansiklopedi meydana getirecek kadar çok şey öğrendim. Niyetim insanlardan öğrendiklerimi derleyip toparlamak. Kitaplardan, filmlerden değil, doğrudan insanlardan öğrendiklerimi.” Sonra derin bir nefes alıp şöyle dedi: “Hoş, kitaplardan ve filmlerden öğrendiklerim olmasa insanlardan da pek bir şey öğrenemezdim.”

Ayşe başını sallayarak onayladı.

Yaşlı adam aynı zamanda bir suçluluk duygusundan da kurtulmak istiyor gibiydi. Çünkü dokuz yaşının o yazında Halis Bey, her canı sıkıldığında ansiklopediden resimler kesmeyi sürdürmüştü. Kestiği resmin arkasında başka bir resmin parçası ya da yazı varmış, aldırılmıyordu. Mavi ciltli o kalın ansiklopedi yazının sonunda sayfaları zorlukla çevrilen işe yaramaz bir kâğıt destesine dönüşmüş, Halis Bey şiddetli bir suçluluk hissetmeye başlamıştı. Bir bütünlüğe zarar vermenin suçluluğu... Şu yaşında bile hâlâ hissediyordu.

Ayşe bu duyguyu anladı ama küçümsemeden edemedi. Onca acının, yıkımın yaşandığı bir dünyada Halis Bey’in böyle bir suçluluğu konu etmesi biraz şımarıkça geldi, biraz da basmakalıp. Kendine bir çocukluk travması aramış, bulmuş, sonra da ona define muamelesi yapmış, diye düşündü. Yine de bu yaşlı adama nedenini tam anlayamadığı bir yakınlık duyuyor, ona kızamıyordu.

Halis Bey, “Bu ansiklopediyi benim için siz yazar mısınız?” diye sordu, damdan düşer gibi. “Öyküleriniz, üslubunuz çok ho-

şuma gitti. Farklı hayatları birbirine bağlamakta epey hünerlisiniz. Benim bu ansiklopedi de bir bakıma yaşadıklarımı birbirine teyelleme çabası.” Bir an duraksadı, sonra “Ama tabii asıl terziliği ölüm yapacak,” dedi.

Ayşe şaşırıldı, ne diyeceğini bilemedi.

“Notlar aldım, sürekli alıyorum,” diye devam etti Halis Bey. “Ama onları bir bütün haline getiremedim, getiremiyorum. Zihnim kelebek gibi. Galiba artık odaklanma sorunu yaşıyorum. Sizin toparlamanız zor olmaz, diye düşündüm. Tabii belli bir ücret karşılığında.” Halis Bey, Ayşe teklifini kabul etmiş gibi, işin ayrıntılarını anlattı. “Önce birkaç madde deneriz. Siz de ben de olup olmayacağını görürüz.” Çantasından kalın bir defter çıkardı, masanın üzerinden Ayşe’ye doğru uzattı. Mavi kaplı defterin neredeyse tamamı kurşunkalemle yazılmış notlarla doluydu. Ayşe yazının düzgünlüğüne hayran kaldı. Defterden hoş bir koku yayılıyordu.